

Toespraak burgemeester Huri Sahin woensdag 7 oktober 2026

Dames en heren, jongens en meisjes, beste nabestaanden en andere aanwezigen,

“Een bekende definitie zegt dat democratie de noodzaak is om af en toe te buigen voor de mening van anderen.” Dat waren de woorden van onze Koning tijdens de Troonrede, nog maar een paar weken geleden.

Ik moest aan die woorden denken toen ik hier vandaag naartoe kwam. Juist op deze plek zien we wat er kan gebeuren als er geen enkele ruimte meer is voor de ander. Als recht plaatsmaakt voor willekeur. Als mensen niet meer worden gezien als mensen met rechten, maar als middelen om angst te zaaien. Op deze plek zien we welke afschuwelijke gevolgen uitsluiting kan hebben.

Vandaag herdenken wij de tien mannen die hier op 7 oktober 1944 werden doodgeschoten door een vuurpeloton. Een paar dagen eerder had het Nederlandse verzet het spoor hierachter vernield. Deze aanslag werd door het verzet gepleegd om het vervoer van Duitse troepen te bemoeilijken.

Als vergelding besloten de Duitse bezetters tien willekeurige gevangenen uit het Oranjehotel in Scheveningen te vermoorden. Zij kregen geen eerlijk proces. Zij konden zich niet verdedigen. Er was geen rechtspraak die hen beschermde tegen willekeur. Tien onschuldige mannen werden hier vermoord om anderen angst aan te jagen.

Deze plek is meer dan een plek waar we terugkijken naar wat er 82 jaar geleden is gebeurd. Het vertelt ons iets over de waarde van onze rechtsstaat. Over wat het betekent dat ieder mens rechten heeft. Over waarom we die rechten nooit als vanzelfsprekend mogen beschouwen.

Vandaag zijn er ook nabestaanden van de tien slachtoffers bij ons. Ik wil u in het bijzonder welkom heten. Uw aanwezigheid maakt deze herdenking extra bijzonder. Pieter Bogaard vertelt ons vandaag het verhaal van zijn opa, Pieter Bogaard. De naam van zijn opa staat hier op het monument. Pieters vader, Harry Bogaard, kwam jarenlang naar deze herdenking. Helaas is hij inmiddels overleden. Dat Pieter vandaag het verhaal van zijn opa vertelt, vind ik bijzonder. Zo blijft de herinnering aan zijn opa, en aan alle mannen, voortleven.

Ook wil ik de leerlingen van Kindcentrum BuitenRijck welkom heten. Zij hebben dit monument geadopteerd en zijn ieder jaar betrokken bij deze herdenking. Dat vind ik betekenisvol en het geeft vertrouwen voor de toekomst. Herdenken gaat namelijk niet alleen over het verleden. Het gaat ook over wat wij willen doorgeven aan een volgende generatie.

De leerlingen die hier vandaag staan, leven in een land waarin we mogen zeggen wat we denken. Waarin we van mening mogen verschillen. Waarin we kunnen protesteren, stemmen, demonstreren en met elkaar in debat kunnen gaan. Dat lijkt vanzelfsprekend, maar dat is het niet.

Democratie vraagt om onderhoud. Het vraagt dat we blijven luisteren, ook wanneer we het niet met elkaar eens zijn. Dat we soms bereid zijn een stap terug te doen. Niet omdat we onze overtuiging moeten opgeven, maar omdat onze samenleving alleen kan bestaan als er ook ruimte is voor de ander. Dat is misschien wel de belangrijkste les die we hier vandaag kunnen meenemen. Democratie gaat niet alleen over het recht om je eigen mening te hebben. Het gaat ook over het erkennen van de ander. Over het accepteren dat niet iedereen hetzelfde denkt, gelooft of leeft als jij. Op 7 oktober 1944 was die ruimte er niet. Daarom is het belangrijk dat wij die ruimte vandaag wél blijven bieden.

7 oktober heeft sinds drie jaar ook een andere betekenis gekregen. De aanval van 7 oktober 2023 en de daaropvolgende oorlog in het Midden-Oosten hebben veel menselijk leed veroorzaakt. En het geweld en het leed zijn nog altijd niet voorbij.

Daarom denken wij vandaag ook aan mensen die leven in angst, geweld en onvrijheid. Aan mensen die hun geliefden zijn verloren en aan mensen die nog altijd niet weten wanneer zij weer veilig zijn. Dat maakt de boodschap van deze herdenking niet kleiner, maar juist groter.

Vrijheid, recht en veiligheid zijn niet vanzelfsprekend. Niet hier en niet elders in de wereld. Daarom herdenken we vandaag de tien mannen die hier werden vermoord. We noemen hun namen. We luisteren naar hun verhalen én we geven die verhalen door aan een nieuwe generatie. Zodat we blijven beseffen wat er kan gebeuren wanneer rechteloosheid de plaats inneemt van recht. Zodat we blijven werken aan een samenleving waarin verschil geen reden is voor uitsluiting, maar ruimte biedt voor gesprek. Een samenleving waarin we elkaar blijven zien, waarin we het oneens mogen zijn en waarin we bereid zijn om voor de mening van een ander soms een stap opzij te doen.

In Rijswijk zie ik gelukkig veel saamhorigheid. Ik zie dat mensen naar elkaar omkijken en dat we er binnen onze gemeente voor elkaar durven te zijn. Dat geeft vertrouwen. Het laat zien dat we samen sterker staan wanneer we elkaar de ruimte geven en naar elkaar blijven luisteren.

Eenheid in verscheidenheid. Dat is de kracht van onze democratische rechtsstaat. En die kracht moeten we samen blijven bewaken.

Dank u wel.